

POSITION PAPER

Wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen

17 september 2020

De Pensioenfederatie is positief over de introductie van het bedrag ineens op pensioendatum. De Pensioenfederatie pleit sinds 2015 voor deze verruiming van keuzevrijheid voor de deelnemer.

De pluspunten:

- ✓ Dit type uitkering is een verantwoorde en nuttige uitbreiding van het reeds bestaande keuzepallet voor aanvullend pensioen.
- ✓ Een positief aspect van het bedrag ineens is dat mensen op hun pensioendatum een totaal beeld hebben van hun inkomsten en uitgaven voor bijvoorbeeld wonen en zorg. Zij kunnen op dat moment goed inschatten of het kiezen van een bedrag ineens wenselijk en verstandig is, afgezien van eventuele fiscale consequenties.
- ✓ Door aan te sluiten bij de systematiek van de zogenoemde hoog-laagconstructie, blijft het overgrote deel van het pensioen beschikbaar voor een levenslange uitkering. Een adequate oudedagsvoorziening blijft daarmee gewaarborgd.
- ✓ De extra keuzemogelijkheid heeft beperkte gevolgen voor de risicodeling in het systeem.
- ✓ De éénmalige uitkering op pensioendatum is in de basis goed uitvoerbaar en beperkt kostenverhogend.

De aandachtspunten:

- ! Combinatie met AOW-overbrugging zou mogelijk moeten zijn ten behoeve van vervroegde uittreding van de deelnemer
- ! Wisselwerking met toeslagen leidt tot lage netto uitkomsten
- ! Voorkom complexiteit: maak bedrag ineens alleen mogelijk voor pensioenvormen die ook in aanmerking komen voor hoog-laagconstructie
- ! Houd bij implementatietermijn rekening met de benodigde anticipatietermijn, waarin een deelnemer zich kan voorbereiden op te maken keuzes rondom pensionering

■ ***Combinatie met AOW-overbrugging zou mogelijk moeten zijn***

De Pensioenfederatie vindt het verstandig dat het kabinet de mogelijkheden begrenst om veel flexibiliseringsopties te combineren. Stapeling zou ertoe leiden dat mensen levenslang te weinig pensioen overhouden. De combinatie met een AOW-overbrugging achten wij echter wel noodzakelijk, te meer omdat mensen de overbrugging vaak nodig hebben om vervroegd uit te kunnen treden. Het is in die zin dus geen specifieke keuze voor een AOW-overbrugging. Zeker voor de lagere inkomens geldt dat zij zonder AOW-overbrugging eigenlijk niet goed kunnen vervroegen en dat het verbod op deze combinatie dus veel deelnemers zal uitsluiten van het gebruik van het bedrag ineens. Een groot deel van de huidige gepensioneerden dat eerder met (deeltijd)pensioen gaat moet een AOW-overbrugging treffen om een onverwacht AOW-gat te dichten met hun aanvullend pensioen. Het lukt hen namelijk niet om door te werken tot de verhoogde AOW-leeftijd. Op basis van het wetsvoorstel lijkt deze groep mensen géén gebruik te kunnen maken van het bedrag ineens.

De Pensioenfederatie vindt volstrekte helderheid op dit punt gewenst. Een eerste inschatting is dat bij veel pensioenuitvoerders de AOW-overbrugging standaard gebruikt wordt als er sprake is van vervroegd pensioneren. Dat betekent dat heel veel deelnemers voor de afweging komen te staan *of* gebruik te maken van een AOW-overbrugging *of* de opname van het bedrag ineens.

Grote groepen deelnemers die de AOW-overbrugging nodig hebben voor een eerdere uittreeddatum wordt het wettelijk recht op het bedrag ineens onthouden. Dit lijkt strijdig met de geest van het wetsvoorstel. Het bedrag ineens is onderdeel van het wetsvoorstel waar RVU en verlofsparen ook onderdeel van uitmaken. Terwijl via RVU, verlofsparen vervroegd uittreden makkelijker wordt gemaakt, wordt bij de vormgeving van het bedrag ineens dit weer teruggenomen. Bovendien is het op basis van de huidige wetgeving wél mogelijk om een maximaal AOW-overbruggingspensioen van twee maal de AOW-uitkering voor gehuwden, inclusief vakantietoeslag, te combineren met een hoog-laagconstructie (met de verhouding tussen hoog en laag op maximaal 100 staat tot 75). Er is in dat kader geen ratio om de combinatie van AOW-overbrugging en éénmalige uitkering onmogelijk te maken. Er blijft immers minimaal evenveel geld voor de levenslange uitkering beschikbaar als op basis van huidige combinaties van flexibiliseringsmogelijkheden.

Wisselwerking met toeslagen leidt tot lagere netto uitkomsten voor de deelnemer

De Pensioenfederatie heeft er bij de internetconsultatie van het wetsvoorstel al op gewezen dat de wisselwerking tussen de éénmalige uitkering en toeslagen kwetsbaar is.

■ Het is onwenselijk dat mensen van hun éénmalige uitkering netto slechts een fractie over kunnen houden als zij daardoor toeslagen mislopen. In sommige gevallen houden mensen netto maar 20% over van hun bedrag ineens. De Pensioenfederatie is zich er terdege van bewust dat het systeem van toeslagen op de schop zal worden genomen. De introductie van het bedrag ineens is echter beoogd per 2022. Het huidige toeslagensysteem zal daarom in de praktijk gaan knellen met het bedrag ineens.

De Pensioenfederatie wil voorkomen dat mensen zich in de voet kunnen schieten door gebruik te maken van het bedrag ineens. Hierbij speelt zorgplicht een belangrijke rol. Een zorgplicht die pensioenuitvoerders, maar ook de overheid hebben om mensen te begeleiden bij het maken van de juiste keuzes. Pensioenfondsen hebben immers geen beeld bij de totale financiële situatie van de deelnemer. De verantwoordelijkheidsverdeling bij die zorgplicht is belangrijk, maar begeleiding bij keuzes lost niet alles op. In de basis is het belangrijk dat mensen niet onevenredig *kunnen* worden benadeeld bij de keuze voor het bedrag ineens. In dat kader zou serieus overwogen kunnen worden om de éénmalige (pensioen)uitkering buiten beschouwing te laten bij het toekennen van toeslagen, net zoals bij afkoop van kleine pensioenen al het geval is.

Voorkom complexiteit: maak bedrag ineens alleen mogelijk voor pensioenvormen die ook in aanmerking komen voor hoog-laagconstructie

Het wetsvoorstel maakt geen onderscheid tussen levenslang ouderdomspensioen en vrijwillige/tijdelijke of variabele pensioencomponenten zoals AOW-aanvullingen. AOW-aanvullingen hebben een specifieke bedoeling, namelijk het repareren van ‘gaten’ in het basispensioen (de eerste pijler) en komen ook niet in aanmerking bij bestaande flexibiliseringsmogelijkheden (uitruil ouderdomspensioen/partnerpensioen, vervroegen, uitstel en hoog-laag constructies). Daarnaast kan de hoogte van de AOW-aanvulling na ingang pensioen wijzigen, bij o.a. wijziging van de burgerlijke staat. Om onnodige complexiteit en kosten te voorkomen stelt de Pensioenfederatie voor om het bedrag ineens alleen toe te passen op pensioenvormen die ook in aanmerking komen voor de hoog-laag constructie.

Houd bij implementatietermijn rekening met de wenselijke anticipatietermijn voor deelnemers

Voor de wettelijke invoeringstermijn wordt gestreefd naar 1-1-2022 uitgaande van een minimum invoeringstermijn van 12 maanden. Pensioenuitvoerders verstrekken gewoonlijk 6 tot 9 maanden van te voren offertes voor de deelnemers die met pensioen

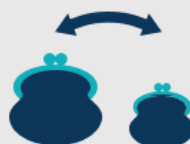
■ willen gaan. Dat betekent dat de invoeringstermijn van 12 maanden de facto maar 6 maanden is. Hier constateren we dat deze invoeringstermijn erg kort is.

Pensioenuitvoerders moeten in de opmaat naar 1-1-2022 zich ook voorbereiden op het wetsvoorstel Wet pensioenverdeling bij scheiding, de voorbereiding voor kortingen, transitie, de verbetering van het partnerpensioen, het nieuwe pensioencontract etc. Daarnaast speelt ook dat vanwege het verbod op de combinatie van AOW-overbrugging en het bedrag ineens de keuzearchitectuur in de systemen op de schop moet, wat extra invoeringstijd tot gevolg heeft.

Gevolg van deze korte implementatietermijn is dat pensioenuitvoerders de gebruikelijke anticipatietermijn niet gaan halen. Ervan uitgaande dat de inwerkingtredingsdatum leidend is, komen de gangbare termijnen voor het tijdig informeren van deelnemers over pensioenkeuzes onder druk te staan. Gevolg van de huidige inwerkingtredingsdatum is dat pensioenuitvoerders mogelijk pas enkele maanden voor de pensioendatum goed en passend kunnen informeren over het bedrag ineens. Daarvoor zou in de AMvB bij dit wetsvoorstel aandacht voor moeten zijn. Het is wenselijk dat de minister over de anticipatietermijn in overleg treedt met de pensioensector.

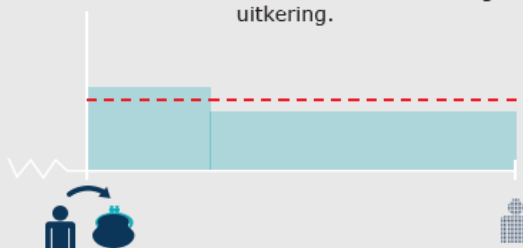
KEUZE- MOGELIJKHEDEN PENSIOEN

Wat kun je al kiezen
rond je pensioen?

HOOG/LAAG

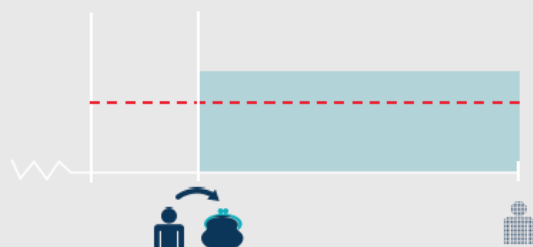
Eerste jaren van pensioen een hogere uitkering, later een lagere, of andersom. De laagste uitkering is ten minste 75% van de hoogste uitkering.

+
68
-

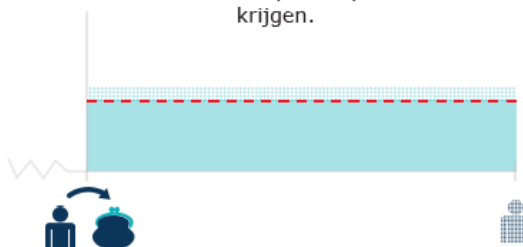
EERDER/LATER

Eerder met pensioen of langer doorwerken (max. 5 jaar na AOW-leeftijd).

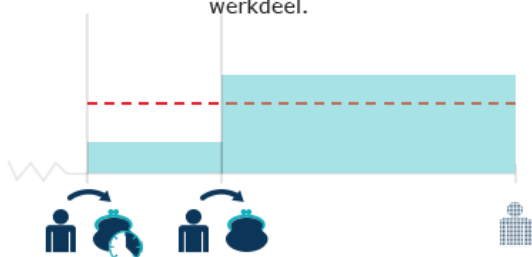
UITRUILEN

Partnerpensioen ruilen voor een hoger eigen pensioen (met toestemming partner). Of juist lager eigen pensioen om partnerpensioen te krijgen.

DEELTIJD- PENSIOEN

Part-time werken, part-time pensioen. Pensioenopbouw gaat door over het part-time werkdeel.

WETSVORSTEL: BEDRAG INEENS

Op pensioendatum een geldbedrag ineens opnemen van max. 10% met een lager ouderdomspensioen. Niet in combinatie met hoog/laag

